

Statsbudsjettet 2020

- Bolig og BPA

Det ser det ut til at unge funksjonshemmede er glemt i regjeringens boligsosiale arbeid. Det er flott at regjeringen gir boligtilskudd til barnefamilier og bygger flere heldøgns omsorgsboliger til eldre – men hvor skal unge funksjonshemmede bo, og hva skal de leve av?

Færre øremerkede midler og økt kommunalt selvstyre vil også være med på å øke ulikhetene i kommunene. Når det ikke følger med klarere føringer for forvaltning av boligsosiale tilskudd og tildeling av BPA, blir funksjonshemmede prisgitt hvilken kommune man bor i.

Dette statsbudsjettet fører ikke unge funksjonshemmede nærmere egen bolig og et selvstendig liv med egen inntekt. De fleste unge funksjonshemmede bor lenge hjemme hos foreldrene – og slik vil det fortsatt bli med dette statsbudsjettet.

BPA

«Brukerstyrt personlig assistanse er et viktig område for regjeringen og er derfor viet stor plass i regjeringsplattformen. Regjeringen vil at brukerstyrt personlig assistanse skal være et verktøy for å fremme likestilling og sikre brukerne mulighet for selvstendighet og aktivitet i hverdagen, uavhengig av funksjonsnivå».

Regjeringen har nedsatt et offentlig utvalg som skal vurdere brukerstyrt personlig assistanse i sin helhet, og komme med forslag til hvordan ordningen bør utformes for å sikre at den fungerer etter hensikten. Flere av problemstillingene i regjeringsplattformen omfattes av utvalgets mandat.

Regjeringen har i 2019 sendt på høring et forslag om å fjerne den øvre aldersgrensen på 67 år for rett til brukerstyrt personlig assistanse for dem som allerede har fått innvilget ordningen. Tiltakene er et ledd i regjeringens arbeid med å skape et samfunn der alle skal kunne delta på lik linje, uavhengig av funksjonsnivå.

Bolig

Regjeringen foreslår å videreføre lånerammen for Husbanken på 16 mrd. kroner i 2020. Startlån og utleieboliger til vanskeligstilte prioriteres.

Bostøtte og tilskudd til etablering – kun for barnefamilier?

Regjeringen skriver at de skal prioritere de vanskeligstilte på boligmarkedet. Samtidig ser det ut til at økt bevilgning i bostøtten og tilskudd til etablering er spesielt rettet mot barnefamilier. Nå vil også regjeringen fjerne tilskudd til etablering som øremerket tilskudd.

I revidert nasjonalbudsjett gikk 110 millioner kroner til tilskudd til etablering for å gi flere barnefamilier mulighet til å eie bolig.

– Boligeie for lavinntektsfamilier minsker økonomisk ulikhet. Vi er svært fornøyde med at nesten hele tilleggsrammen er utbetalt til vanskeligstilte barnefamilier, sier Mæland.

Regjeringen viser til at bostøtten for barnefamilier og andre store husstander ble styrket med 66 millioner kroner i revidert nasjonalbudsjett. Regjeringen viderefører denne satsingen i 2020 og øker bevilgningen med 158 millioner kroner.

Fra nyttår får vi en ny kommunestruktur. Det betyr i noen tilfeller at kommuner med ulike boustiftstak i bostøtten slår seg sammen. Regjeringen foreslår å bevilge ni millioner kroner slik at alle i samme kommune får det samme taket for boustifter.

Regjeringen vil komme med en ny melding om den boligsosiale politikken til neste år. Denne vil erstatte den tidligere stortingsmeldingen om boligsosial politikk fra 2013.

– Ingen skal være bostedsløse, og flere vanskeligstilte skal få mulighet til å eie egen bolig, sier kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland i en pressemelding.

[Kutter i tilskudd til utleieboliger](#)

Tilskudd til utleieboliger er et virkemiddel for å få flere egnede utleieboliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Både kommuner og private selskap som inngår avtale med kommunen eller statlige helseforetak kan søke om tilskuddet.

Regjeringen foreslår å kutte 356 millioner kroner i tilskudd til utleieboliger. Dette begrunner regjeringen med lavere etterspørsel etter tilskuddet de siste årene (blant annet er behovet for å bosette flyktninger mindre enn antatt). Regjeringen foreslår derfor å omprioritere midler til å styrke bostøtten til barnefamilier og til digitale løsninger for kommunalt disponerte boliger.

[30 millioner til digitale løsninger for tildeling av kommunale boliger](#)

Regjeringen bevilger 30 millioner kroner til bedre digitale løsninger for å søke og tildele kommunalt disponerte boliger. Bakgrunnen for dette er at det i dag er tungvint å søke, tildele og administrere de 111 000 kommunale utleieboligene i landet. Mange kommuner ønsker seg bedre systemer slik at det blir enklere å søke og tildele kommunal bolig.

Departementet har sammen med KS og Husbanken tatt initiativ til et prosjekt for å finne ut hvilke løsninger som kreves. I statsbudsjettet for 2020 har regjeringen holdt av 30 millioner kroner til dette.

– Vi vil gjøre det enklere å få en kommunal utleiebolig for de som trenger det. Kommunene forteller om få gode systemer for dette arbeidet, og det vil regjeringen gjøre noe med sammen med kommunesektoren, sier kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland i en pressemelding.

«Nye løsninger skal bidra til at leietakere av kommunale utleieboliger bor i en egnet bolig tildelt gjennom en god og brukervennlig saksbehandling», heter det i pressemeldingen.

[Øker investeringstilskuddet for heldøgns omsorgsplasser – kun for eldre?](#)

Regjeringen vil øke investeringstilskuddet for heldøgns omsorgsplasser med 179,6 millioner kroner. Dette skal dekke første års utbetaling til om lag 2000 heldøgns omsorgsplasser. Totalt gir det en tilsagnsramme på om lag 3,6 milliarder kroner i 2020. Halvparten av rammen er øremerket til netto tilvekst av heldøgns omsorgsplasser i kommunene. Den resterende delen av tilsagnsrammen kan i tillegg nyttes til rehabilitering og utskiftning.

Bakgrunn: Investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser i institusjon og omsorgsboliger ble innført i 2008. Formålet med tilskuddet har vært å stimulere kommunene til både å fornye og øke tilbudet av institusjonsplasser og omsorgsboliger for personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester. Tilskuddet forvaltes av Husbanken.

Ved Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2019, jf. Innst. 11 S (2018–2019), ble det vedtatt at investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser skal splittes på to poster og at 50 pst. av den samlede tilsagnsrammen nyttes til ren netto tilvekst av heldøgns plasser fra 2019. Den resterende andelen av tilsagnsrammen nyttes til rehabilitering/modernisering.

Bevilgningsforslaget innebærer en tilsagnsramme på 1 797,5 mill. kroner i 2020. Rammen vil dekke tilskudd til rehabilitering/modernisering og utskifting av om lag 1000 heldøgns omsorgsplasser i institusjon og omsorgsbolig. Den maksimale anleggskostnaden foreslås satt til 3,423 mill. kroner for kommuner utenfor pressområder, og 3,915 mill. kroner for pressområdekommuner.

I tråd med målsetningen om å gjøre mat og måltider til en bedre opplevelse og styrke matomsorgen ved å bringe matlaging tettere på beboerne i sykehjem og omsorgsboliger, foreslås det endringer i tilskuddet for å stimulere til flere lokale produksjonskjøkken. For å motta fullt tilskudd til renovering og/eller bygging av nye heldøgns omsorgsplasser, foreslås det at framtidige prosjekter må inneholde produksjonskjøkken og tilfredsstillende lokale kjøkkenfunksjoner i eller i nærheten av boenhetene. For prosjekter uten dette, reduseres maksimal godkjent anleggskostnad med 5 pst.

Omsorgsplasser som får innvilget investeringstilskudd skal være universelt utformet og tilrettelagt for mennesker med demens og kognitiv svikt. Slik utforming og tilrettelegging skal skje i tråd med Demensplan 2020 og i tråd med formålet for ansvarsreformen for mennesker med utviklingshemming.

I 2018 utbetalte Husbanken investeringstilskudd for 3 134 mill. kroner. Det ble i 2018 innvilget tilsagn om tilskudd til 2332 heldøgns omsorgsplasser, fordelt på 957 plasser i omsorgsbolig og 1375 plasser i institusjon. Det ble også innvilget tilskudd til bygging av om lag 150 kvm. fellesareal i tilknytning til eksisterende boligmasse, slik at det kan ytes heldøgns tjenester i boligene. Tilsagnsrammen ble benyttet i sin helhet. Om lag 40 pst. av tilsagnene i 2018 var til netto tilvekst.

Tilsagnsrammen til rehabilitering/modernisering, utskifting av eksisterende plasser for 2019 er satt til 2 090,1 mill. kroner etter at bevilgningen ble styrket med en tilsagnsramme svarende til om lag 450 flere plasser i revidert budsjett 2019, jf. Innst. 391 S (2018–2019). Rammen gir rom for at det i 2018 kan innvilges tilskudd til om lag 1200 heldøgns omsorgsplasser.

En evaluering av investeringstilskuddet fra 2008-2017 viser at 90 prosent av kommunene har benyttet seg av tilskuddsordningen. **Det er gitt tilsagn om tilskudd til 9723 sykehjemsplasser og 7835 omsorgsboliger, hvorav 83 prosent av boligene er tiltenkt personer over 67 år.**

Tilskudd til etablering, tilpasning og prosjektering

Regjeringens forslag til statsbudsjett innebærer at tilskudd til etablering og tilpasning av bolig ikke lenger skal være øremerket, men blir innlemmet i kommunenes rammetilskudd. Dermed blir det opp til hver enkelt kommune å prioritere tildeling av disse. Bakgrunnen er et ønske om styrke det kommunale selvstyret og minske byråkratiske prosesser.

CP-foreningen frykter at kommunene ikke vil prioritere å utbetale tilskudd til etablering og tilpasning av bolig i samme grad som i dag. Disse tilskuddene er viktige for mennesker med nedsatt funksjonsevne, som ofte har større utfordringer med å skaffe seg bolig enn funksjonsfriske. I 2018 flyttet 966 husstander fra leid til eid bolig ved hjelp av tilskudd til etablering. I tillegg fikk 362 husstander hjelp til å beholde boligen sin.

Av statsbudsjettet kommer det fram at kommunene har hatt anledning til å sette av etableringstilskudd til å dekke tap av startlån. Kommunene har over flere år satt av fond for å dekke utgifter til startlån som ikke blir betalt tilbake. Ved utgangen av 2018 utgjorde disse fondene 341 millioner kroner. De siste årene har imidlertid mulighetene for å bruke etableringstilskuddet på denne måten vært strammet inn fordi kommunene satte av store midler i fondene. Det ble brukt 23 millioner kroner av disse fondene til å dekke kommunale tap på startlån i 2018.

CP-foreningen mener det er grunn til å frykte mer utstrakt bruk av denne praksisen dersom midlene nå skal gis som frie midler til kommunene, og at dette vil føre til økt ulikhet mellom kommunene.

I 2018 ble det utbetalt tilskudd til etablering og tilpasning for til sammen 478,2 mill. kroner. Det ble gitt til sammen 411 mill. kroner i tilskudd til etablering til 1 663 husstander i 2018.

Det ble gitt 897 tilskudd til tilpasning for til sammen 96 mill. kroner. Gjennomsnittlig tilskudd var 107 000 kroner i 2018.

I 2018 gikk om lag halvparten av tilskuddsmidlene til barnefamilier.

Samme år ble det gitt tilskudd til prosjektering til 362 husstander for 9,5 mill. kroner.

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2019 ble bevilgningen til tilskudd til etablering økt med 110 mill. kroner. Tiltaket skal bidra til å hjelpe flere barnefamilier fra leie til eie av bolig. Det vil sikre at flere fattige familier får mer stabile og selvstendige boforhold, samtidig som flere utleieboliger frigjøres til andre mer vanskeligstilte. Det vises til Prop. 114 S (2018–2019) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet for 2019 og Innst. 391 S (2018–2019).

Ved utgangen av august hadde Husbanken gitt tilsagn om 80 pst. av bevilgningen til etablering og tilpasning for 2019, og kommunene hadde søkt om lag 70 mill. kroner av tilleggsbevilgningen for å bistå vanskeligstilte barnefamilier med å kjøpe egen bolig.

Ansvar for tilskudd til etablering i egen bolig og tilskudd til tilpasning av bolig overføres fra Husbanken til kommunene, og innlemmes i rammetilskuddet til kommunene fra 2020, jf. Meld. St. 14 (2014–2020) Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner og

Høringsnotat om nye oppgaver til større kommuner. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på posten med 481,6 mill. kroner i 2020.

Tilskuddsmidlene som tidligere gikk til etablering og tilpasning fordeles i rammetilskuddet etter sosialhjelpsnøkkelen i 2020.

[Øremerkede midler går inn i kommunenes rammetilskudd](#)

Regjeringen varsler at de vil innlemme en rekke øremerkede tilskudd i de kommunale rammetilskuddene i 2020 og at de vil utvikle flere tilskudd over tid. Med dette ønsker regjeringen å styrke det kommunale selvstyret og minske byråkratiet.

Blant de aktuelle tilskuddene finner vi:

- Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig
- Tilskudd til psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.
- Tilskudd til dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens.
- Tilskudd til opptrappingsplan habilitering og rehabilitering.
- Tilskudd til opplæring av lærlinger, praksisbrevkandidater og lærekandidater med spesielle behov.

[Opptrappingsplan habilitering og rehabilitering](#)

Den treårige opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering avsluttes i 2020. Regjeringen har satt av 4 millioner kroner til evaluering av prosjektet.

CP-foreningen venter i spenning på denne evalueringen, da bakgrunnen for prosjektet var at mange ikke har fått den habiliteringen og rehabiliteringen de har hatt krav på. Når regjeringen nå viser til at bevilgningen til dette satsingsområdet går inn i kommunenes frie midler, er det i realiteten en avvikling av et prosjekt vi ikke har sett resultatene av enda.

Over tre år er det bevilget 300 millioner kroner til teamarbeid i primærhelsetjenesten, digitale verktøy og frisklivssentraler. Målet er at hovedtyngden av habiliterings- og rehabiliteringstjenestene skal skje i kommunen der brukeren bor.

Regjeringen har også startet arbeidet med en likeverdsreform. Reformen har som formål å gjøre det enklere for familier som har barn med behov for sammensatte tjenester. Et sentralt mål med likeverdsreformen er at barn og familier med barn med behov for sammensatte tjenester, skal motta sammenhengende og gode tjenester. I tillegg at pårørende skal oppleve ivaretagelse og inkludering.

CP-foreningen kan imidlertid ikke se at det er bevilget midler til dette.